

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

Соціально-психологічний факультет
Кафедра менеджменту і адміністрування

Допущено до захисту
зав. кафедри менеджменту і адміністрування
к.е.н., доц. Карпюк О.А.

ВИПУСКНА РОБОТА

на тему: "Аналіз конкурентоспроможності підприємства й основні напрямки
її підвищення"
(на матеріалах ПАТ «ЕМЗ «Металіст»)

на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр
за професійним спрямуванням 6.030601 «Менеджмент»

Виконала

студентка 41 групи
напряму підготовки
6.030601 «Менеджмент»
Барановська Ольга Євгеніївна

Науковий керівник

Саух Ірина Василівна
к.е.н, доцент

Житомир 2016

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. Теоретичні основи визначення конкурентоспроможності підприємства.....	5
1.1. Поняття та види конкурентоспроможності	5
1.2. Показники та оцінка конкурентних можливостей підприємства.....	13
1.3. Сучасні методика оцінки конкурентоспроможності підприємства	19
1.4. Можливості підвищення конкурентоспроможності підприємства	24
РОЗДІЛ 2. Дослідження рівня конкурентоспроможності ПАТ «ЕМЗ «МЕТАЛІСТ»	26
2.1. Коротка характеристика об'єкту дослідження	26
2.2. Оцінка технічних та організаційно-економічних показників конкурентоспроможності підприємства.....	29
2.3. Аналіз конкурентоспроможності продукції	38
ВИСНОВКИ.....	42
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	44
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Розуміння конкурентоспроможності підприємства трактується фахівцями по різному. Поважний авторитет в галузі конкуренції М.Портер, висновки якого ґрунтуються на результатах багатьох досліджень досягнення і збереження конкурентної переваги, вважає, що фірми попереджають своїх суперників, якщо мають міцну конкурентну перевагу. Також визнаними теоретиками, що розглядали проблематику цього питання є: Білецька І.І., Фатхутдінов Р.А., Должанський І.З., Єрмолов М., Туровець О., Яновський А.М. та ін., чий підходи з урахуванням практичних аспектів буде розглянуто в даній роботі.

В країнах з ринковою економікою конкурентоспроможність підприємства є результатом переплетіння факторів, породженим об'єктивним розвитком продуктивних сил і відображаючих результати політики великих монополій в боротьбі за якість, ринки збуту і отримання прибутку.

Дослідження конкурентоспроможності підприємства в умовах економічної ситуації, що існує в Україні, дає змогу розглядати її як комплексну характеристику потенціальних можливостей забезпечення конкурентних переваг в перспективі, яка доступна для огляду (10 - 15 років). Джерелами конкурентних переваг є прогресивна організаційно-технологічна і соціально-економічна база підприємства, вміння аналізувати та своєчасно здійснювати заходи щодо укріплення конкурентних переваг. Останнє слід відзначити особливо, тому що аналіз та оцінка рівня конкурентоспроможності підприємства необхідна на всіх ступенях поза виробничого процесу.

Отже, можна зробити висновок про те, що проблема підвищення рівня конкурентоспроможності підприємства є актуальним питанням, вирішенню якого і присвячується дана робота.

Метою дослідження є розробка та обґрунтування заходів, щодо підвищення конкурентоспроможності підприємства у сфері виробництва металевих будівельних конструкцій.

Відповідно сформульованій меті випускної роботи передбачається виконання наступних завдань:

- вивчити теоретичні основи конкурентоспроможності підприємства;
- надати загальну характеристику діяльності обраного підприємства;
- провести аналіз виробничої та фінансової діяльності підприємства;
- розробити та обґрунтувати заходи щодо підвищення рівня конкурентоспроможності підприємства.

Об'єктом цього дослідження є ПАТ «ЕМЗ «Металіст», який у сучасних умовах, має виробляти конкурентоспроможну продукцію і бути готовим до ефективної роботи в режимі ринкових відносин.

Предметом дослідження є конкурентоспроможність підприємства, як цілісного господарюючого елемента, впливовість економічних факторів як на мікро- так і на макрорівнях на конкурентоспроможність підприємства, продукції та персоналу.

Методологічною основою цієї випускної роботи виступають аналіз, синтез, індукція, дедукція, моделювання, абстрагування, системний аналіз — для формулювання теоретичних узагальнень, висновків; порівняння, групування, аналіз динамічних рядів, графічний метод.

У першому розділі розглянуто поняття та види конкурентоспроможності, описано показники, викладено сучасні методики оцінки конкурентоспроможності підприємства та описані можливості її підвищення.

У другому розділі дана коротка характеристика об'єкту дослідження, проведена оцінка технічних та організаційно-економічних показників конкурентоспроможності підприємства, зроблено висновки про конкурентоспроможність продукції.

Також додані список використаної літератури та додатки.

ВИСНОВКИ

Конкурентоспроможність, як соціально-економічна категорія - це спроможність, вміння досягати законним шляхом найвищих економічних та соціальних переваг. Поняття конкурентоспроможності інтерпретується і аналізується в залежності від економічного об'єкту, що розглядається. У практичній діяльності по досягненню конкурентоспроможності акценти повинні бути розставлені слідуєчим чином:

- 1) конкурентоспроможність персоналу;
- 2) конкурентоспроможність підприємства;
- 3) конкурентоспроможність продукції (одержана як похідна перших двох).

Зрозуміло, що вся робота повинна проводитися паралельно, енергійно, відповідними службами, але пріоритет повинен належати персоналу.

В багатогранній роботі по досягненню конкурентоспроможності важливе місце належить показникам, які повинні характеризувати та давати змогу оцінювати конкурентоспроможність того чи іншого об'єкту.

Як показало проведене дослідження, нараховується близько 10 різноманітних параметрів, які повинні знаходитися в полі зору керівництва підприємства, як найважливіші об'єкти управління. Разом з тим, задаючись параметрами конкурентоспроможності для того або іншого об'єкту, необхідно постійно турбуватися про створення належних умов, які забезпечують досягнення потрібних параметрів конкурентоспроможності.

Умови (обставини, від яких будь-що залежить) виступають, таким чином, другою основоположною складовою категорією конкурентоспроможності. Вони охоплюють широкий спектр технічних, технологічних, організаційних, економічних, соціальних, кадрових, правових, ідеологічних відносин, які складаються в процесі функціонування господарського механізму підприємства. З проведеного фінансово-економічного та технічного аналізу маємо, що підприємство (об'єкт аналізу)

не є на даному етапі конкурентоспроможним, але має тенденцію до покращення.

Детальна оцінка і аналіз сучасного стану ПАТ «ЕМЗ «Металіст» дозволила визначити його сильні та слабкі сторони та виявити можливості та потенційні загрози для його діяльності.

За розглянутий період 2013-2015 років підприємство пережило значний спад виробництва та понесло колосальні втрати 2014 року. Впродовж 2015 р. спостерігається значне підвищення показників, таких як коефіцієнт покриття і маневреності капіталу та зниження коефіцієнтів фінансової залежності, заборгованості і доля товарно-матеріальних запасів у поточних активах. Отже, можна зробити висновок що підприємство за рахунок зміни діяльності та раціональному використанню ресурсів протягом 2015 року почало виходити з кризи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бай І.С. Менеджмент організації. Практикум: Навчальний посібник. — Л.: КНТЕУ, 2004.-179 с.
2. Балабанова Л.В., Холод В. В.. Маркетингове управління конкурентоспроможністю підприємств: стратегічний підхід / Донецький держ. ун-т економіки і торгівлі ім. М.Туган-Барановського. – Донецьк : ДонДУЕТ, 2006. – 294 с.
3. Белецкая И.И. Конкурентоспособность в ее современной трактовке // Актуальні проблеми економіки. - 2004 - №10. – С. 81-88. .
4. Богиня Д.П., Грішнова О.А. Основи економіки праці: навч. посібник для студентів економічних спеціальностей - 2 вид. стер., К.: Знання Прес, 2001. - 314 С.
5. Гальвановский М., Жукова В., Трофимова И. Конкурентоспособность в микро-, мезо- и макроуровневом измерениях // Российский экономический журнал. – 1998. – №3. – С. 67 – 76.
6. Герасимчук В.Т., Маркетинг: теорія та практика: Навчальний посібник – Київ: Вища школа, 2004. – 327 с.
7. Грабовецький Б.Є. Економічний аналіз – Режим доступу: http://pidruchniki.com/16011013/ekonomika/analiz_finansovoyi_stiykosti_p_idpriyemstva
8. Дейнека О. Стратегія забезпечення конкурентоспроможності торговельного підприємства // Вісн. Терноп. акад. народного господарства – 2002. – Вип. 7/3. – С. 119 – 122.
9. Должанський І.З., Загорна Т.О. Конкурентоспроможність підприємства: Навчальний посібник. – Київ. Центр навчальної літератури, 2006. – 384 с.
10. Економіка виробничого підприємства: Навчальний посібник / И. М. Петрович, І.О. Будицева, І. Г. Устінова та ін.; за ред. Й. М. Петровича, - 3-є вид., випр. - К.5 Т-во „Знання”, КОО, 2002. – 405 с.

11. Економіка праці: Навчальний посібник / В.А. Никифорак, Л.С. Білик - Чернівці: Рута, 2001. - 75 с.
12. Економіка праці: навчальний посібник для студентів / Е.П. Михайлов, А.В. Мерзляк, М.Х. Корецький, Г.О. Михайлова: Д.: Наука і освіта, 2001. - 227 с.
13. Єганов О.Ю. та ін. Економіка праці: Навч. посіб. / Укр. держ. мор. техн. ун-т ім. С.Й. Макарова — Миколаїв: УДМТУ - 2001. — 48 с.
14. Жаліло Я.Л., Кияк А.Т. Конкуренція і джерела конкурентоспроможності // Наукові вісті Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут» — 2000. — №2. — С. 123-133.
15. Завіновська Г.Т. Економіка праці: Навчальний посібник / КНЕУ - К., 2000.- 200 с.
16. Конкуентоспроможність: країна, регіон, підприємство: Збірник / Рада конкурентоспроможності України; Центр стратегій конкурентоспроможності (МІМ - Київ) / Ю.В. Полунєєв (ред.), В.Г. Підвисоцький (упоряд.). — К.: ЛАТ&К, 2006. — 175 с.
17. Кузьмін О.Є, Горбаль Н.І. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства (організації): Навч. посібник для студ. спец. "Міжнародна економіка" / Національний ун-т "Львівська політехніка". — Л. : Видавництво Національного ун-ту "Львівська політехніка", 2004. — 188 с.
18. Кузьмін О.Є, Горбаль Н.І. Управління конкурентоспроможністю підприємства (організації): Навч. посібник / Національний ун-т "Львівська політехніка". — Л. : Видавництво Національного ун-ту "Львівська політехніка", 2004. — 188 с.
19. Лапуста М.Г., Шарукова Л.Г. Ризики в підприємницькій діяльності. - М.: ИНФРА-М.,; 1996 224 с.

20. Лозовик Шляхи підвищення конкурентоспроможності продукції
Лозовик Д.Б., Баранець С. О. – Режим доступу:
[http://www.kdu.edu.ua/statti/2006-5-1\(40\)/140.pdf](http://www.kdu.edu.ua/statti/2006-5-1(40)/140.pdf)
21. Мазаракі А.А. та ін. Економіка торговельного підприємства. Підручник
для вузів. (Під ред. проф. Н.М. Ушакової). — К.: «Хрещатик», 1999. —
800 с.
22. Максимова І. Оцінка конкурентоспособности промислового
предприятия / І. Максимова // Маркетинг. – 1996. - №3. – С. 51-56.
23. Матеріали сайту Info.Webika – Режим доступу:
<http://info.webika.com.ua/info.phtml?l=ua&id=10874>
24. Матеріали сайту Smida – Режим доступу:
<http://smida.gov.ua/reestr/?kod=05309512>
25. Мельник Л.П. Психологія управління: курс лекцій, - К.: МАУП, 1999.-
176 с.
26. Мурашко М.І. Менеджмент персоналу: Навч. - практ. посіб. - К.: Т-во
„Знання”, КОО, 2002.
27. Панченко М.О. Методичні підходи до оцінки конкурентоспроможності
підприємства - 2015. <https://clck.ru/9vgiu>
28. Петюх В.М. Управління персоналом: навчально-методичний посібник
для самостійного вивчення дисципліни / КНЕУ, - К., 2000. - 122 с.
29. Піддубний І.О., Піддубна А.І. Управління міжнародною
конкурентоспроможністю підприємства: Навч. посібник. – Х.: ВД
“ІНЖЕК”, 2004. – 264 с.
30. Покропивний С.Ф., Колот В.М. Підприємництво: стратегія, організація,
ефективність: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 1998. — 352 с.
31. Портер М. Конкурентное преимущество: как достичь высокого
результата и обеспечить его устойчивость: Пер. с англ. – М.: Альпина
Бизнес Букс, 2005. – 715 с.
32. Портер М. Стратегія конкуренції: Методика аналізу галузей і
діяльності конкурентів / Пер. з англ. – К.: Основи, 1997. – 390 с.

33. Редченко К.І. Стратегічний аналіз: Навч.-метод, посібник. — Львів: Вид-во ЛКА, 2002. — 196 с.
34. Реутов В. Е. Управление конкурентоспособностью: [монография] / В. Е. Реутов, Н. З. Вельгош. — Симферополь: Таврия, 2005. — 200 с.
35. Річна інформація підприємства за 2013 рік — Режим доступу: www.steelwork.com.ua/files/File/Metallist/Zvit_2013.pdf
36. Савицкая Г.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия: 4-е изд., перераб. и доп. — Минск: Новое знание, 1999. — 688 с.
37. Саєнко М.Г. Стратегія підприємства: [підруч.] / М.Г. Саєнко. — Тернопіль: Економічна думка. — 2006. — 390 с.
38. Сайт підприємства — Режим доступу: <http://metallist-emz.pat.ua>
39. Сіваченко І.Ю. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства (організації): Навч. посібник. — Київ: ЦУЛ, 2003. — 186 с.
40. Сіменко І.В. Аналіз господарської діяльності - <http://westudents.com.ua/glavy/13708-105-mojlivost-pdvischennya-konkurentospromojnost-pdprimstva.html>
41. Смолін І.В. Конкурентоспроможність підприємств: Навч. посіб. / Київський національний торговельно-економічний ун-т. — К., 2006. — 204с.
42. Спіріна М. Механізм забезпечення конкурентоспроможності підприємства // Економіст. — 2008. - №10. — С. 5-10.
43. Фатхутдинов Р.А. Конкурентоспособность организации в условиях кризиса: экономика, маркетинг, менеджмент. — М.: Издательско-книготорговый центр «Маркетинг», 2002. — 892 с.
44. Фатхутдинов Р.А. Управление конкурентоспособностью организации: [учеб] Р.А. Фатхутдинов. — М: Эксмо, 2005. — 544 с.
45. Федонін О.С., Рєпіна І.М., Олексюк О.І. Потенціал підприємства: формування та оцінка: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2004. — 316 с.

46. Фінансовий менеджмент (Конспект лекцій КНЕУ) - 2.3. Системи і методи внутрішнього фінансового контролю. – Режим доступу: <http://books.br.com.ua/20669>
47. Хершген Х. Маркетинг: Основи професійного успіху: Підручник для вузів / Пер. з нім. – М.: ИНФРА - М, 2000. – 344 с.
48. Шершньова З.Є. Стратегічне управління: Підручник / Київський національний економічний ун- т. — 2-ге вид., перероб. і доп. — К. : КНЕУ, 2004. – 700 с.
49. Шутов М.М. Економіка та менеджмент охорони здоров'я: регіональний аспект: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – Х.: Основа, 2000. – 367 с.
50. Юхименко П.І. Історія економічних учень: навч. посіб./ П. І.Юхименко, П.М. Леоненко. – К.: Знання-Прес, 2005.– 583 с.